

На основу члана 15. став 1. тачка 2. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 84/2004) и члана 12. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“, број 52/2005) ,

Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на 21. седници од 21. јула 2006. године донео је

О Д Л У К У

О УТВРЂИВАЊУ МЕТОДОЛОГИЈЕ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ТАРИФНИХ ЕЛЕМЕНАТА ЗА ОБРАЧУН ЦЕНА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ЗА ТАРИФНЕ КУПЦЕ

1. Утврђује се Методологија за одређивање тарифних елемената за обрачун цена електричне енергије за тарифне купце, која је одштампана уз ову одлуку и чини њен саставни део.
2. Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Савет Агенције за енергетику Републике Србије

Председник

Број: 511/7

Београд, 21. јул 2006. године

Љубо Маћић

МЕТОДОЛОГИЈА

ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ТАРИФНИХ ЕЛЕМЕНАТА ЗА ОБРАЧУН ЦЕНА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ЗА ТАРИФНЕ КУПЦЕ

(Методологија је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 68 од 9. августа 2006. године)

I. ПРЕДМЕТ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Овом методологијом се утврђује начин одређивања тарифних елемената за обрачун цена електричне енергије за тарифне купце, укључујући и цену произведене електричне енергије и цене услуга за тарифне купце, као и елементи за одређивање цене топлотне енергије која се производи у термоелектранама-топланама (комбиновани процес).

II. МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП

Методологија се базира на механизму контроле цене произведене електричне енергије и цена услуга за тарифне купце и цене топлотне енергије произведене у комбинованом процесу, применом методе регулације „трошкови плус“, којом се енергетским субјектима који обављају делатности производње електричне енергије и електричне и топлотне енергије у комбинованом процесу, трговине електричном енергијом ради снабдевања тарифних купаца (у даљем тексту: трговина на велико) и трговине на мало електричном енергијом за потребе тарифних купаца (у даљем тексту: трговина на мало), одређује максимална висина прихода у регулаторном периоду, односно цена којом се омогућава покриће оправданих трошкова пословања, а за делатности производње електричне енергије и електричне и топлотне енергије у комбинованом процесу и одговарајући повраћај на ангажована средства.

Максимално одобрени приход енергетског субјекта се алоцира на тарифне елементе на основу :

- 1) планираних енергетских величина, структуре и вредности електроенергетских објеката и
- 2) учешћа варијабилних и фиксних трошкова у укупним трошковима енергетског субјекта.

На основу вредности тарифних елемената обрачунава се приход енергетских субјеката по основу обављања енергетских делатности у регулаторном периоду, регулисаних у складу са овом методологијом. Вредности тарифних елемената представљају обрачунске величине тарифног система за обрачун електричне енергије испоручене тарифним купцима.

III. ПОЈМОВИ И ДЕФИНИЦИЈЕ

Појмови употребљени у методологији имају следеће значење:

Алокација прихода	Распоред максимално одобреног прихода на тарифне елементе;
Максимално одобрени приход	Максимални износ прихода енергетског субјекта којим се у регулаторном периоду надокнађују сви оправдани трошкови који настају обављањем регулисане енергетске делатности и одговарајући повраћај на регулисана средства;
Место трошка	Физичко или друго место у енергетском субјекту на коме настаје конкретан трошак;
Системске услуге	Услуге које су неопходне за обезбеђивање сигурног, поузданог и стабилног функционисања електроенергетског система. Системским услугама се обезбеђује регулација фреквенције и снаге размене (примарна, секундарна и терцијарна регулација), регулација напона и реактивне снаге;
Тарифни елементи	Обрачунске величине тарифног система у којима се изражавају учинци регулисаних енергетских субјеката и обрачунавају цене тих учинака.

Остали појмови употребљени у овој методологији имају исто значење као и у Закону о енергетици.

IV. ОДРЕЂИВАЊЕ МАКСИМАЛНО ОДОБРЕНОГ ПРИХОДА

Максимално одобрени приход енергетског субјекта се обрачунава за сваку енергетску делатност посебно на основу оправданих трошкова пословања, а за делатност производње електричне енергије и производње електричне и топлотне енергије у комбинованом процесу и на основу одговарајућег повраћаја на средства ангажована за обављање тих делатности.

Ако у току регулаторног периода, из објективних разлога (промена Енергетског биланса Републике Србије или већа промена цене електричне енергије из увоза), оправдани трошкови пословања на основу којих је утврђен максимално одобрени приход енергетског субјекта битно одступају од трошкова који реално настају, може се извршити корекција максимално одобреног прихода за тај регулаторни период.

IV. 1. Заједнички трошкови, средства и остали приходи

Заједничким трошковима се сматрају трошкови настали ради омогућавања функционисања целине енергетског субјекта који обавља две или више енергетских делатности или који поред енергетске обавља и неку другу делатност, а који не могу бити директно везани ни за једно конкретно место трошка.

Заједничким средствима се сматрају средства енергетског субјекта која се не могу директно алоцирати на поједине делатности (нпр. земљиште, грађевински објекти, возила, опрема и сл.).

Заједничким осталим приходима се сматрају приходи остварени ангажовањем средстава енергетског субјекта који се не могу директно алоцирати на поједине делатности.

Заједнички трошкови, средства и остали приходи се распоређују на енергетску делатност за коју се утврђује максимално одобрени приход, у складу са овом методологијом (производња електричне енергије, производња електричне и топлотне енергије у комбинованом процесу, трговина на велико, односно трговина на мало) и на друге енергетске и остале делатности, на основу транспарентних правила (кључева) утврђених у складу са рачуноводственим стандардима и објективним критеријумима.

Припадајући део заједничких трошкова, средстава и осталих прихода алоциран на енергетску делатност за коју се утврђује максимално одобрени приход, у складу са овом методологијом, укључује се у обрачун максимално одобреног прихода енергетског субјекта по основу обављања те делатности.

IV. 2. Производња електричне енергије

Обрачун максимално одобреног прихода енергетског субјекта по основу обављања делатности производње електричне енергије врши се по производним јединицама, применом следеће формуле:

$$\text{МОП}_T = \text{ОТ}_T + \text{А}_T + \text{ППЦК} * \text{РС}_T - \text{ПЗН}_T - \text{ОП}_T + \text{КЕ}_T, \text{ где је}$$

$$\text{ОТ}_T = \text{ВОТ}_T + \text{ФОТ}_T, \text{ па је}$$

$$\text{МОП}_t = \text{ВОТ}_t + \text{ФОТ}_t + A_t + \text{ППЦК} * \text{РС}_t - \text{ПЗН}_t - \text{ОП}_t + \text{КЕ}_t,$$

где су:

t – регулаторни период,

МОП_t – максимално одобрени приход енергетског субјекта по основу обављања делатности производње електричне енергије у периоду t (у динарима),

ОТ_t – оперативни трошкови у периоду t (у динарима),

A_t – трошкови амортизације у периоду t (у динарима),

ППЦК – стопа повраћаја на регулисана средства, која се обрачунава као пондерисана просечна цена капитала (у %),

РС_t – регулисана средства у периоду t (у динарима),

ПЗН_t – пенал за нерасположивост по основу прекопланске стопе еквивалентних принудних застоја у периоду t (у динарима),

ОП_t – остали приходи у периоду t (у динарима),

КЕ_t – корекциони елемент у периоду t (у динарима),

ВОТ_t – варијабилни оперативни трошкови у периоду t (у динарима),

ФОТ_t – фиксни оперативни трошкови у периоду t (у динарима).

Трошкови који улазе у обрачун максимално одобреног прихода се утврђују на основу података о планираној производњи електричне енергије из Енергетског биланса Републике Србије, односно на основу података који служе за његово доношење.

IV. 2.1. Оперативни трошкови

Оперативни трошкови представљају оправдане трошкове настале по основу обављања енергетске делатности производње електричне енергије, и чине их:

- 1) трошкови материјала,
- 2) трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи,
- 3) трошкови производних услуга и
- 4) нематеријални трошкови.

У овим оперативним трошковима садржани су и:

- трошкови заштите животне средине и
- оперативни трошкови средстава прибављених без накнаде.

Оперативни трошкови настали по основу обављања енергетске делатности производње електричне енергије могу бити варијабилни и фиксни оперативни трошкови.

Варијабилни оперативни трошкови представљају оправдане трошкове који се мењају са променом обима производње електричне енергије, као што су трошкови угља, осталог горива, хемикалија, материјала, обавеза према држави везаних за производњу и остали варијабилни оперативни трошкови. Ови трошкови се утврђују на основу енергетско-техничких параметара производне јединице, норматива утрошка и процењених тржишних цена за регулаторни период.

Трошак угља за производњу електричне енергије, за који се не може утврдити тржишна цена, обрачунава се по производним јединицама за производњу угља (коповима) на начин утврђен у тач. IV.1. и IV.2. ове методологије, односно применом методе „трошкови плус“. Трошак осталих горива се утврђује на основу процењених тржишних цена за регулаторни период.

Фиксни оперативни трошкови представљају оправдане трошкове који се не мењају са променом обима производње електричне енергије.

Оцена оправданости трошкова се врши према природи конкретног трошка анализом сврсисходности, анализом количине и цене, упоредном анализом заснованом на подацима о трошковима у претходном периоду и трошковима енергетских субјеката који обављају исту енергетску делатност у земљи и окружењу (*benchmarking*).

IV. 2.2. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације представљају трошкове амортизације средстава која су у функцији обављања енергетске делатности производње електричне енергије, при чему се у трошкове амортизације укључују и трошкови амортизације средстава прибављених без накнаде.

Трошкови амортизације обухватају трошкове амортизације постојећих средстава и трошкове амортизације средстава која ће бити активирана у посматраном регулаторном периоду.

Трошкови амортизације постојећих и средстава која ће бити активирана у посматраном регулаторном периоду се обрачунавају пропорционалном методом у процењеном корисном веку трајања средстава.

Трошкови амортизације средстава која ће бити активирана у посматраном регулаторном периоду обрачунавају се на основицу коју чини 50% вредности активираних нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за њихову набавку.

Трошкови амортизације се рачунају према следећој формули:

$$A_t = АПС_t + ААС_t$$

где су:

A_t – трошкови амортизације у периоду t (у динарима),

$АПС_t$ – трошкови амортизације постојећих средстава у периоду t (у динарима),

$ААС_t$ – трошкови амортизације средстава која ће бити активирана у периоду t (у динарима).

IV. 2.3. Регулисана средства

Регулисана средства представљају нето вредност нематеријалних улагања (осим goodwill-a), некретнина, постројења и опреме која су ангажована на обављању енергетске делатности производње електричне енергије, изузимајући:

- нето вредност средстава прибављених без накнаде, као што су донације и слично и
- вредност нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за њихову набавку, која се не активирају у регулаторном периоду или која нису оправдана и/или ефикасна.

Оправданост и ефикасност инвестиција утврђују се на основу:

- потребе развоја система за производњу електричне енергије, у циљу задовољавања пораста потражње за електричном енергијом, као и повећања сигурности и квалитета снабдевања,
- техничко – технолошких, економских и других параметара и показатеља оправданости и ефикасности улагања и
- усклађености улагања са плановима развоја енергетског субјекта за период од пет година.

Регулисана средства су основица за обрачун повраћаја на ангажована средства који енергетски субјект може да оствари у регулаторном периоду.

Вредност регулисаних средстава се обрачунава као аритметичка средина вредности регулисаних средстава на почетку регулаторног периода и вредности регулисаних средстава на крају регулаторног периода према следећој формули:

$$PC_T = (пPC_T + кPC_T) / 2$$

где су:

PC_T – регулисана средства у периоду t (у динарима),

$пPC_T$ – вредност регулисаних средстава на почетку периода t (у динарима),

$кPC_T$ – вредност регулисаних средстава на крају периода t (у динарима).

Вредност регулисаних средстава на почетку регулаторног периода обрачунава се према следећој формули:

$$пPC_T = пHBC_T - пCBH_T - пHCYП_T,$$

где су:

$пНВС_t$ – нето вредност нематеријалних улагања (изузев goodwill-a), некретнина постројења и опреме на почетку периода t (у динарима),

$пСБН_t$ – нето вредност средстава прибављених без накнаде на почетку периода t (у динарима),

$пНСУП_t$ – вредност нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за њихову набавку на почетку регулаторног периода, а која неће бити активирана у регулаторном периоду или која нису оправдана и/или ефикасна (у динарима).

Вредност регулисаних средстава на крају регулаторног периода се обрачунава према следећој формули:

$$кРС_t = пРС_t - A_t + \Delta СУП_t - НОПС_t - \Delta СБН_t - \Delta НСУП_t$$

где су:

A_t – трошкови амортизације у периоду t који се обрачунавају на начин утврђен овом методологијом (у динарима),

$\Delta СУП_t$ – промена вредности нематеријалних улагања (изузев goodwill-a), некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за њихову набавку у периоду t (у динарима),

$НОПС_t$ – нето вредност средстава која су отуђена и/или трајно повучена из употребе у периоду t (у динарима),

$\Delta СБН_t$ – промена вредности средстава прибављених без накнаде у периоду t (у динарима),

$\Delta НСУП_t$ – промена вредности нематеријалних улагања (изузев goodwill-a), некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за њихову набавку која неће бити активирана у периоду t или која нису оправдана и/или ефикасна (у динарима).

IV. 2.4. Стопа повраћаја на регулисана средства

Стопа повраћаја на регулисана средства утврђује се као пондерисана просечна цена капитала енергетског субјекта који обавља енергетску делатност производње електричне енергије.

Пондерисана просечна цена капитала је пондерисани просек стопе повраћаја на сопствени капитал и пондерисане просечне стопе повраћаја на позајмљени капитал и обрачунава се пре опорезивања према следећој формули:

$$ППЦК = (СК * ЦСК) / (1 - СП) + ПК * ЦПК,$$

при чему је $СК + ПК = 1$

где су:

ППЦК – стопа повраћаја на регулисана средства која се обрачунава као пондерисана просечна цена капитала (у %),

СК – учешће сопственог капитала у финансирању регулисаних средстава (у %),

ЦСК – реална цена сопственог капитала пре опорезивања (у %),

СП – стопа пореза на добит према важећим законским прописима (у %),

ПК – учешће позајмљеног капитала у финансирању регулисаних средстава (у %),

ЦПК – пондерисана просечна цена позајмљеног капитала (у %).

Учешће позајмљеног капитала у финансирању регулисаних средстава треба да буде што веће у складу са најбољом међународном праксом, како би се обезбедила нижа просечна цена укупног капитала.

Реална цена сопственог капитала пре опорезивања треба да одражава специфични ризик предузећа, ризик земље и преовлађујуће услове прибављања капитала на финансијском тржишту у регулаторном периоду.

Позајмљени капитал у смислу ове методологије представља збир дугорочних обавеза и краткорочних финансијских обавеза.

Цена позајмљеног капитала се рачуна као пондерисана просечна каматна стопа на укупно позајмљена средства, при чему се као пондери узимају учешћа позајмљених средстава у укупно позајмљеним средствима. Цена позајмљеног капитала се признаје до нивоа цене обазриво и рационално позајмљених средстава.

IV.2.5. Пенал за нерасположивост по основу прекопланске стопе еквивалентних принудних застоја

Пенал за нерасположивост по основу прекопланске стопе еквивалентних принудних застоја утврђује се на основу остварене и планиране стопе еквивалентних принудних застоја у претходном регулаторном периоду и обрачунава се применом следеће формуле:

$$ПЗН_t = РК_{t-1} * \{1 - [(1 - ОСПЗ_{t-1}) / (1 - ПСПЗ_{t-1})]\}$$

где су:

ПЗН_т – пенал за нерасположивост у периоду т по основу прекопланске стопе еквивалентних принудних застоја у периоду т-1 (у динарима),

РК_{т-1} – део максимално одобреног прихода који се надокнађује из тарифног елемента „расположиви капацитет“ у периоду т-1 (у динарима),

ОСПЗ_{т-1} - остварена стопа еквивалентних принудних застоја у периоду т-1 (у %).

ПСПЗ_{т-1} – планирана стопа еквивалентних принудних застоја у периоду т-1 (у %).

Уколико је остварена стопа еквивалентних принудних застоја мања од планиране стопе еквивалентних принудних застоја, настало одступање се не обрачунава, односно ПЗН_т = 0.

Приликом обрачуна максимално одобреног прихода за први регулаторни период износ пенала за нерасположивост по основу прекопланске стопе еквивалентних принудних застоја је једнак нули.

IV. 2.6. Остали приходи

Остали приходи су приходи остварени ангажовањем средстава намењених обављању делатности производње електричне енергије, осим прихода од производње електричне енергије за тарифне купце, као што су: део прихода од продаје електричне енергије на слободном тржишту, део прихода од пружања системских (помоћних) услуга, приходи од продаје топлотне енергије и технолошке паре (осим у производњи електричне и топлотне енергије у комбинованом процесу), приходи од продаје нуспроизвода и услуга на тржишту, приходи од активирања властитих учинака, приходи од продаје средстава, разграничени део прихода периода по основу реализације донираних средстава и други приходи.

Остали приход по основу продаје електричне енергије на слободном тржишту, израчунава се у вредности од 50% планираног прихода од продаје електричне енергије на слободном тржишту. Количина електричне енергије израчунава се као разлика између укупно планиране производње електричне енергије производне јединице на основу Енергетског биланса Републике Србије и уговорних обавеза према енергетском субјекту који обавља делатност трговине електричном енергијом ради снабдевања тарифних купаца, у складу са годишњим билансом потреба тарифних купаца за електричном енергијом.

Приход од пружања системских услуга се обрачунава на основу фиксних оперативних трошкова, трошкова амортизације и учешћа капацитета намењеног пружању системских услуга у укупном инсталисаном капацитету те електране, према формули:

$$ПСУ_T = (ФОТ_T + A_T) * КСУ_T / ИК$$

где су:

КСУ_T – капацитет намењен пружању системских услуга, у периоду т (у MW),

ИК – укупан инсталисани капацитет (у MW).

Од прихода од пружања системских услуга добијеног на овај начин, 16% се односи на пружање услуге регулације напона и реактивне снаге, а остало на пружање услуга регулације фреквенције и снаге размене (примарне, секундарне и терцијарне регулације).

Остали приход од пружања системских услуга се израчунава у вредности од 80% вредности прихода од пружања системских услуга (ПСУ_T) обрачунавог према наведеној формули.

IV. 2.7. Корекциони елемент

Корекциони елемент је вредносни израз (новчани износ) којим се коригује максимално одобрени приход за наредни регулаторни период, за износ одступања оствареног прихода од прихода обрачунавог у складу са овом методологијом, а на основу

остварених енергетских величина и вредности оправданих трошкова и осталих прихода остварених у претходном регулаторном периоду.

Приликом обрачуна максимално одобреног прихода за први регулаторни период корекциони елемент је једнак нули.

IV. 3. Производња електричне енергије и електричне и топлотне енергије у комбинованом процесу (термоелектране – топлане)

Максимално одобрен приход енергетског субјекта по основу обављања делатности производње електричне енергије у термоелектрани – топлани се обрачунава на начин утврђен у тач. IV.1. и IV. 2. ове методологије.

Укупан максимално одобрени приход за производњу топлотне енергије, електричне енергије и технолошке паре у термоелектранама – топланама се састоји из дела којим се покривају фиксни и дела којим се покривају варијабилни трошкови.

Део максимално одобреног прихода којим се покривају укупни фиксни трошкови ($УФТ_t$), се алоцира на производе на основу учешћа вредности средстава за производњу одређеног производа у укупној вредности основних средстава.

Део фиксних трошкова енергетског субјекта који се алоцира на производ „електрична енергија“ се израчунава на основу следеће формуле:

$ФЕЕ_t = УФТ_t * УЕ$, при чему је

$УФТ_t = ФОТ_t + А_t + ППЦК * РС_t$

где су:

t – регулаторни период,

$ФЕЕ_t$ – део фиксних трошкова који се алоцира на производ „електрична енергија“, у периоду t (у динарима),

$УФТ_t$ – укупни фиксни трошкови енергетског субјекта у периоду t (у динарима),

$УЕ$ – учешће вредности средстава за производњу електричне енергије у укупној вредности средстава енергетског субјекта.

Део фиксних трошкова који се алоцира на производе „топлотна енергија“ и „технолошка пара“ се обрачунава применом истих принципа који се користе у обрачуна за производ „електрична енергија“.

Варијабилни оперативни трошкови енергетског субјекта се утврђују и алоцирају на производе на основу планираних количина сваког од производа и енергетско-техничких параметара производних јединица за планирани режим рада. На овај начин се утврђују варијабилни трошкови алоцирани на производ „електрична енергија“ ($ВЕЕ_t$), топлотна енергија ($ВТЕ_t$) и технолошка пара.

Максимално одобрени приход који се односи на производ „електрична енергија“ се обрачунава на основу следеће формуле:

$МОП_t = ВЕЕ_t + ФЕЕ_t - ПЗН_t - ОП_t + КЕ_t$

На значење симбола ове формуле и начин обрачуна њених елемената примењују се значења и објашњења садржана у тачки IV. 2.

IV. 4. Трговина на велико

Обрачун максимално одобреног прихода енергетског субјекта по основу обављања делатности трговине на велико врши се према следећој формули:

$$\text{МОП}_t = \text{ОТ}_t + \text{А}_t + \text{НЕЕ}_t + \text{КЕ}_t$$

где су:

t – регулаторни период,

МОП_t – максимално одобрени приход енергетског субјекта по основу обављања делатности трговине на велико у периоду t (у динарима),

ОТ_t – оперативни трошкови у периоду t (у динарима),

А_t – трошкови амортизације у периоду t (у динарима),

НЕЕ_t – трошкови набавке електричне енергије у периоду t (у динарима),

КЕ_t – корекциони елемент у периоду t (у динарима).

Трошкови који улазе у обрачун максимално одобреног прихода енергетског субјекта који обавља делатност трговине на велико утврђују се на основу података о укупној количини електричне енергије за потребе тарифних купаца из Енергетског биланса Републике Србије, односно на основу података о количини потребне електричне енергије из годишњег биланса потреба тарифних купаца за електричном енергијом.

IV. 4.1. Оперативни трошкови

Оперативни трошкови представљају оправдане трошкове настале по основу обављања енергетске делатности трговине на велико, и чине их:

- 1) трошкови материјала,
- 2) трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи,
- 3) трошкови производних услуга и
- 4) нематеријални трошкови.

У оквиру оперативних трошкова су садржани и трошкови запослених које енергетски субјект има обавезу да финансира у складу са законом и актима надлежних државних органа.

Оцена оправданости трошкова се врши према природи конкретног трошка анализом његове сврсисходности, анализом количине и цене, као и упоредном анализом заснованом на подацима о трошковима у претходном периоду и трошковима енергетских субјеката који обављају исту енергетску делатност (*benchmarking*).

IV. 4.2. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације представљају трошкове амортизације средстава која су у функцији обављања енергетске делатности трговине на велико.

Трошкови амортизације обухватају трошкове амортизације постојећих средстава и трошкове амортизације средстава која ће бити активирана у посматраном регулаторном периоду.

Трошкови амортизације постојећих и средстава која ће бити активирана у посматраном регулаторном периоду се обрачунавају пропорционалном методом у процењеном корисном веку трајања средстава.

Трошкови амортизације средстава која ће бити активирана у посматраном регулаторном периоду обрачунавају се на основицу коју чини 50% вредности активираних нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за њихову набавку.

Трошкови амортизације се рачунају према следећој формули:

$$A_t = A_{PC_t} + A_{AC_t}$$

где су:

A_t – трошкови амортизације у периоду t (у динарима),

A_{PC_t} – трошкови амортизације постојећих средстава у периоду t (у динарима),

A_{AC_t} – трошкови амортизације средстава која ће бити активирана у периоду t (у динарима).

IV. 4.3. Трошкови набавке електричне енергије

Трошкови набавке електричне енергије израчунавају се као укупни планирани трошкови набавке електричне енергије у регулаторном периоду, према количини утврђеној годишњим билансом потреба тарифних купаца за електричном енергијом, укључујући губитке у преносној и дистрибутивној мрежи. Они обухватају трошкове набавке електричне енергије од произвођача који имају обавезу производње електричне енергије за потребе тарифних купаца ангажовањем производних јединица по редоследу економичности и трошкове набавке од других произвођача у земљи, на слободном тржишту електричне енергије или из увоза. За електричну енергију набављену од других произвођача у земљи, на слободном тржишту електричне енергије или из увоза,

трошкови се обрачунавају као умножак планираних количина и прогнозираних цена електричне енергије.

Трошкови набављене електричне енергије обухватају и све зависне трошкове набавке електричне енергије у складу са међународним рачуноводственим стандардима.

IV. 4.4. Корекциони елемент

Корекциони елемент је вредносни израз (новчани износ) којим се коригује максимално одобрени приход за наредни регулаторни период, за износ одступања оствареног прихода од прихода обрачунатог у складу са овом методологијом, а на основу остварених енергетских величина и вредности оправданих трошкова и осталих прихода остварених у претходном регулаторном периоду.

Приликом обрачуна максимално одобреног прихода за први регулаторни период корекциони елемент је једнак нули.

IV. 5. Трговина на мало

Обрачун максимално одобреног прихода енергетског субјекта по основу обављања делатности трговине на мало врши се према следећој формули:

$$\text{МОП}_t = \text{ОТ}_t + \text{А}_t + \text{НЕЕ}_t + \text{ТД}_t + \text{НРП}_t + \text{КЕ}_t$$

где су:

t – регулаторни период,

МОП_t – максимално одобрени приход по основу обављања делатности трговине на мало у периоду t (у динарима),

ОТ_t – оперативни трошкови у периоду t (у динарима),

А_t – трошкови амортизације у периоду t (у динарима),

НЕЕ_t – трошкови набавке електричне енергије у периоду t (у динарима),

ТД_t – трошкови коришћења система за дистрибуцију у периоду t (у динарима),

НРП_t – накнада на име ризика наплате потраживања у периоду t (у динарима),

КЕ_t – корекциони елемент у периоду t (у динарима).

Трошкови који улазе у обрачун максимално одобреног прихода енергетског субјекта који обавља делатност трговине на мало утврђују се на основу података о укупној количини електричне енергије за потребе тарифних купаца из Енергетског биланса Републике Србије, односно на основу података о количини потребне електричне енергије из годишњег биланса потреба тарифних купаца за електричном енергијом.

IV. 5.1. Оперативни трошкови

Оперативни трошкови представљају оправдане трошкове настале по основу обављања енергетске делатности трговине на мало и чине их:

- 1) трошкови материјала,
- 2) трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи,
- 3) трошкови производних услуга и
- 4) нематеријални трошкови.

Оцена оправданости трошкова се врши према природи конкретног трошка анализом његове сврсисходности, анализом количине и цене, као и упоредном анализом заснованом на подацима о трошковима у претходном периоду и трошковима енергетских субјеката који обављају исту енергетску делатност у земљи и окружењу (*benchmarking*).

IV. 5.2. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације представљају трошкове амортизације средстава која су у функцији обављања енергетске делатности трговине на мало електричном енергијом за потребе тарифних купаца.

Трошкови амортизације обухватају трошкове амортизације постојећих средстава и трошкове амортизације средстава која ће бити активирани у посматраном регулаторном периоду.

Трошкови амортизације постојећих и средстава која ће бити активирани у посматраном регулаторном периоду се обрачунавају пропорционалном методом у процењеном корисном веку трајања средстава.

Трошкови амортизације средстава која ће бити активирани у посматраном регулаторном периоду обрачунавају се на основуцу коју чини 50% вредности активираних нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме у припреми и аванса датих за њихову набавку.

Трошкови амортизације се рачунају према следећој формули:

$$A_t = A_{PC_t} + A_{AC_t}$$

где су:

A_t – трошкови амортизације у периоду t (у динарима),

A_{PC_t} – трошкови амортизације постојећих средстава у периоду t (у динарима),

A_{AC_t} – трошкови амортизације средстава која ће бити активирани у периоду t (у динарима).

IV. 5.3. Трошкови набавке електричне енергије

Трошкови набавке електричне енергије представљају укупне трошкове набавке електричне енергије за потребе тарифних купаца утврђене годишњим билансом потреба тарифних купаца за електричном енергијом који чине збир трошкова набавке електричне енергије од енергетског субјекта који обавља делатност трговине на велико и трошкова преузете електричне енергије од производних јединица прикључених на дистрибутивну мрежу, израчунатих у складу са овом методологијом.

Трошкови набављене електричне енергије обухватају и све зависне трошкове набавке електричне енергије у складу са међународним рачуноводственим стандардима.

IV. 5.4. Трошкови коришћења система за дистрибуцију

Ови трошкови се утврђују према годишњем билансу потреба тарифних купаца за електричном енергијом, а представљају трошкове услуга коришћења система за дистрибуцију електричне енергије у које су укључени и трошкови услуга коришћења система за пренос електричне енергије.

IV. 5.5. Накнада на име ризика наплате потраживања

Накнада на име ризика наплате потраживања у смислу ове методологије представља трошак резервисања за ненаплатива потраживања и обрачунава се према следећој формули:

$$\text{НРП}_t = n * \text{МОПмп}_t' / (1 - n)$$

где су:

НРП_t – накнада на име ризика наплате потраживања у периоду t (у динарима),

n – проценат накнаде на име ризика наплате потраживања у периоду t (у %),

$\text{МОПмп}_t'$ – максимално одобрени приход, у периоду t , обрачунат не узимајући у обзир накнаду на име ризика наплате потраживања (у динарима).

Процент накнаде на име ризика наплате потраживања енергетских субјеката који обављају енергетску делатност трговине на мало може бити највише 2%.

IV. 5.6. Корекциони елемент

Корекциони елемент је вредносни израз (новчани износ) којим се коригује максимално одобрени приход за наредни регулаторни период, за износ одступања оствареног прихода од прихода обрачунатог у складу са овом методологијом, а на основу остварених енергетских величина и вредности оправданих трошкова и осталих прихода остварених у претходном регулаторном периоду.

Приликом обрачуна максимално одобреног прихода за први регулаторни период корекциони елемент је једнак нули.

V. АЛОКАЦИЈА МАКСИМАЛНО ОДОБРЕНОГ ПРИХОДА НА ТАРИФНЕ ЕЛЕМЕНТЕ

V. 1. Производња електричне енергије

Максимално одобрени приход од производње електричне енергије (МОП_т) се алоцира на тарифне елементе:

- расположиви капацитет, изражава се у kW,
- активна енергија, изражава се у kWh и
- накнада за системске услуге.

Расположиви капацитет

Тарифни елемент „расположиви капацитет“ је снага производне јединице на прагу преноса коригована за стопу планираних принудних испада, током регулаторног периода.

На тарифни елемент „расположиви капацитет“ се распоређује део максимално одобреног прихода који одговара износу збира укупно одобрених фиксних оперативних трошкова, амортизације и повраћаја на ангажована средства, умањеног за износ пенала за прекопланску нерасположивост по основу стопе еквивалентних принудних застоја, као и умањеног за остале приходе остварене ангажовањем регулисаних средстава и усклађеног преко корекционог елемента.

Део максимално одобреног прихода који се надокнађује из тарифног елемента „расположиви капацитет“ се израчунава према следећој формули:

$$PK_T = \text{ФОТ}_T + A_T + \text{ППЦК} * PC_T - \text{ПЗН}_T - \text{ОП}_T + \text{КЕ}_T,$$

где је:

PK_T – део максимално одобреног прихода који се надокнађује из тарифног елемента „расположиви капацитет“ у периоду t (у динарима),

Значење свих елемената формуле је идентично значењима наведеним при израчунавању максимално одобреног прихода за делатност производње електричне енергије.

Вредност тарифног елемента „расположиви капацитет“ се изражава у динарима по месецу.

Активна енергија

Тарифни елемент „активна енергија“ је количина активне енергије из Енергетског биланса Републике Србије или утврђена на основу података који служе за његово доношење, планирана за предају преносном систему током регулаторног периода.

На тарифни елемент „активна енергија“ распоређује се део максимално одобреног прихода који одговара износу укупно одобрених варијабилних оперативних трошкова за испоручену електричну енергију, односно:

$$AE_T = \text{ВОТ}_T$$

Вредност тарифног елемента „активна енергија“ се изражава у динарима по kWh и обрачунава се као количник дела максимално одобреног прихода који се надокнађује из тарифног елемента „активна енергија“ и активне енергије.

Накнада за системске услуге

На тарифни елемент „накнада за системске услуге“ се у целости распоређује приход од пружања системских услуга обрачунат у складу са тачком IV. 2.6 ове методологије.

Одобрени приход који се односи на тарифни елемент „накнада за системске услуге“ се утврђује за регулаторни период, а његова вредност се изражава у динарима по месецу.

V. 2. Производња топлотне енергије

Максимално одобрени приход од производње топлотне енергије добијен као збир дела фиксних и дела варијабилних трошкова алоцираних на производ „топлотна енергија“ се алоцира на тарифни елементе:

- капацитет, изражава се у kWt и
- топлотна енергија, изражава се у kWht.

Капацитет

Тарифни елемент „капацитет“ је једнак топлотној снази термоелектране-топлане.

На тарифни елемент „капацитет“ (K_T) се распоређују фиксни трошкови који су алоцирани на производ „топлотна енергија“ (ΦTE_T), односно:

$$K_T = \Phi TE_T$$

Вредност тарифног елемента „капацитет“ се изражава у динарима по месецу.

Топлотна енергија

Тарифни елемент „топлотна енергија“ је количина топлотне енергије планирана за испоруку енергетским субјектима за снабдевање топлотном енергијом тарифних купаца у току регулаторног периода.

На тарифни елемент „топлотна енергија“ (TE_T) се распоређују варијабилни трошкови који су алоцирани на производ „топлотна енергија“ (BTE_T), односно:

$$TE_T = BTE_T$$

Вредност тарифног елемента „топлотна енергија“ се изражава у динарима по kWht.

V. 3. Трговина на велико

Максимално одобрени приход се алоцира на тарифне елементе:

- снага, изражава се у kW и
- активна енергија, изражава се у kWh.

Тарифни елемент „снага“ је годишња сума месечних максималних снага која се испоручује енергетским субјектима за обављање делатности трговине на мало

електричном енергијом за потребе тарифних купаца (трговци на мало). Месечна максимална снага трговца на мало се утврђује за свако постројење, обједињавањем мерења на сваком напонском нивоу, као највећи збир једновремених средњих петнаестоминутних снага. За обрачун вредности тарифног елемента за регулаторни период, „снага“ је сума месечних максималних снага за продају трговцима на мало за потребе тарифних купаца из Енергетског биланса Републике Србије, односно из годишњег биланса потреба тарифних купаца за електричном енергијом.

Тарифни елемент „активна енергија“ је количина активне енергије за продају трговцима на мало за потребе тарифних купаца из Енергетског биланса Републике Србије, односно из годишњег биланса потреба тарифних купаца за електричном енергијом.

Снага и активна енергија

Максимално одобрени приход који се надокнађује из тарифних елемената „снага“ и „активна енергија“ ($МОП_{се_t}$) се добија као разлика укупног максимално одобреног прихода за делатност трговине на велико ($МОП_t$) и прихода оствареног продајом електричне енергије за надокнаду губитака у преносном и дистрибутивном систему ($ПГ_t$), према формули:

$$МОП_{се_t} = МОП_t - ПГ_t,$$

где је:

$МОП_{се_t}$ – део максимално одобреног прихода који се надокнађује из тарифних елемената „снага“ и „активна енергија“ у периоду t (у динарима),

$ПГ_t$ – приход остварен продајом електричне енергије за надокнаду губитака у преносном и дистрибутивном систему који се обрачунава на основу потребних количина за надокнаду губитака и просечне продајне цене електричне енергије енергетског субјекта који обавља делатност трговине на велико у периоду t (у динарима).

Део максимално одобреног прихода који се надокнађује из тарифног елемента „снага“ се израчунава према следећој формули:

$$Св_t = МОП_{се_t} * (РК_t + МОП_t^1) / МОП_t,$$

где су:

$Св_t$ – део максимално одобреног прихода који се односи на елемент „снага“ у периоду t (у динарима),

$РК_t$ – трошкови преузете електричне енергије од произвођача по основу плаћања тарифног елемента „расположиви капацитет“ у периоду t (у динарима),

$МОП_t^1$ – максимално одобрени приход умањен за износ одобрених трошкова набавке електричне енергије ($МОП_t^1 = МОП_t - НЕЕ_t$) у периоду t (у динарима).

Вредност тарифног елемента „снага“ се изражава у динарима по kW и обрачунава се као количник дела максимално одобреног прихода који се надокнађује из тарифног елемената „снага“ и снаге.

Део који се надокнађује из тарифног елемента „активна енергија“ се израчунава према следећој формули:

$$AE_{вт} = MOP_{се,т} * AE_{т} / MOP_{т},$$

где су:

$AE_{вт}$ – део максимално одобреног прихода који се односи на елемент „активна енергија“ у периоду т (у динарима),

$AE_{т}$ – одобрени трошкови набавке електричне енергије по основу плаћања тарифног елемента „активна енергија“ у периоду т (у динарима).

Вредност тарифног елемента „активна енергија“ се изражава у динарима по kWh и обрачунава се као количник дела максимално одобреног прихода који се надокнађује из тарифног елемената „активна енергија“ и активне енергије тарифних купаца.

V. 4. Трговина на мало

Алокација максимално одобреног прихода на тарифне елементе и исказивање тарифних елемената у тарифним ставовима, утврђује се тарифним системом за обрачун електричне енергије тарифним купцима, на основу просечне цене електричне енергије за тарифне купце и релативних односа између тарифних ставова. Просечна цена електричне енергије се израчунава као количник укупног максимално одобреног прихода за делатност трговине на мало и укупне количине електричне енергије планиране за испоруку тарифним купцима, према годишњем билансу потреба тарифних купаца за електричном енергијом.

VI. РЕГУЛАТОРНИ ПЕРИОД

Први регулаторни период почиње 1. јануара 2007. године.

Дужина регулаторног периода утврђује се у трајању од годину дана.